

# DE TRIBUNE

Redactieadres:  
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10  
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:  
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13  
Amsterdam.

**VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.**  
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.  
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.  
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

**Orgaan van de  
Soc.-Dem. Partij**

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,  
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De Sociale Hervormingen. — Slapte. — De Waarheid. — Verwoesting der Natuur. — Propagandistische Verkiezingsactie. — Revisionistische Geschiedschrijverij. — Praatjesmakers. — Buitenland: Spanje; Zweden. — Droevige Gevolgen. — Van de Afdelingen. — Steunpenning.

## De sociale hervormingen.

De sociale hervormingen, verbeteringen door de wetgeving in de slechte levensomstandigheden van de arbeiders gebracht, nog in deze maatschappij door de bezittende klasse beheerscht — er is geen sociaal-democraat, die ze niet van harte zal begeeren en met alle kracht nastreven.

Wel tracht men de legende te verspreiden, dat onze „beruchte Tribunegroep” een grenzeloze minachting heeft voor die hervormingen, dat wij op dat punt volkomen anarchist zijn.

Maar dat is precies het omgekeerde van de waarheid, gelijk zooveel wat men van ons gelieft te vertellen.

\*\*\*

Men kan evenwel den wil om sociale hervormingen in deze maatschappij te verkrijgen, verschillend beschouwen, verschillend taxeren en verschillend den strijd er voor voeren.

Men kan de hervormingen beschouwen als stappen vooruit naar het groote doel: het socialisme, overtuigd, dat alleen het socialisme een einde kan maken aan het namelooze lijden, lichamelijk, geestelijk en zedelijk, dat blijven zal, zoolang het kapitalisme heerscht.

Geheel anders kunnen anderen de hervormingen beschouwen als begeerlijkheden en redmiddelen op zich zelf, zonder den blik te richten naar het verderliggend doel, zonder begeerte naar, zonder begrip van het socialisme.

Men kan de verbetering, die een wet, voorgesteld of ingevoerd door een landsregering, aan de arbeidersklasse brengt, zeer verschillend beoordeelen, al naar dat men meer of minder gauw tevreden te stellen is, of ook naar dat men zich al of niet knollen voor citroenen laat verkoopen.

Zij die belang hebben bij sociale hervormingen kunnen veel of weinig of heelemaal geen vertrouwen hebben in den goeden wil van de bezittende klasse, om verbeteringen in de arbeiderstoestanden te brengen.

Hiermee houdt nauw verband, hoe de strijd voor de begeerde sociale hervormingen zal worden gevoerd.

Zij die nog al veel vertrouwen hebben op den goeden wil van een of meerdere groepen uit de regerende klasse; die meenen, dat er tenminste wel te loven en te bieden valt, zullen niet de arbeidersklasse in scherp strijd aanvoeren tegen heel de bezittende klasse, maar zullen neigen en raden tot een eenigszins vriendelijke, tegemoetkomende houding tegen en zelfs samenwerking met de bourgeoispartijen, waarvan zij dan hunne meer of minder hooge verwachtingen koesteren.

Zij evenwel, die weinig of niets vertrouwen op de goede wil van welke bourgeoispartij dan ook, zij zullen enkel bouwen op de macht van de arbeiders zelf, zij zullen die arbeiders organiseren en aanvuren tot scherp, onverzoenlijken strijd tegen alle partijen van het bezit om op die manier af te dwingen wat veroverd kan worden.

\*\*\*

Wij zullen de arbeiders leeren, en anders zal een ervaring vol teleurstellingen het doen, dat het juiste inzicht en de juiste strijd de volgende zijn.

De bezittende en de arbeidersklasse staan tegenover elkaar als de twee onverzoonbare groepen in onze maatschappij, wijl ze tot elkaar staan als uitzuigers en verdrukkers aan de eene kant, de uitgezogenen en verdruktten aan de andere zijde.

Zoolang de bezittende klasse meester blijft van grond en productiemiddelen, wat haar de macht geeft, de arbeiders uit te zuigen en te onderdrukken, zoolang zullen de arbeiders uitgezogen en verdrukt worden.

*'t Socialisme alleen maakt daaraan een einde.*

Alle verbeteringen op finantieel gebied of betreffende bescherming der arbeiders door beperking van arbeidsduur enz. beteekenen besnoeiing van de macht der bezitters over de opbrengst van den arbeid en over de arbeiders zelf.

't Is hun belang, te handelen naar de leuze: Houd wat je hebt en blijf volkomen meester over je arbeidsslaven.

Uit eigen beweging laten ze niets los. Alles, ook het geringste moet door de arbeiders veroverd worden. Slechts gedwongen en uit vrees voor erger laten ze iets los. Altijd zullen ze klaar staan met beknibbelen, als de arbeiders zich wat gauw tevreden toonen. Dan kunnen ze nog wel met wat minder volstaan.

Altijd zullen ze probeeren, met schijn te bedriegen, door b.v. reusachtige wetten te geven met weinig inhoud, door buitensluiting op groote schaal (Ongevalwet, Arbeidswet), door ontduiking toe te laten wegens vage vorm of onvoldoende zorg voor naleving (Arbeidswet, Arbeidscontract), door voor enkele onbeteekenende voordeelen vele nadeelen erin te brengen (Arbeidscontract), enz.

Zijn sommige deelen van de bezittende klasse negen, iets af te staan, hopende daarmee de ontevreden arbeiders weer te verzoenen met de kapitalistische maatschappij, het verzet tegen sociale wetgeving wordt algemeener en krachtiger, zoodra zij bespeuren dat dit doel niet bereikt wordt.

Tegenover dezen strijd vol verlokkende manoeuvres van de bezittende klasse met het doel haar macht als uitbuitende klasse te behouden, is de houding van de arbeidende klasse aangewezen.

Strijd, onverzoonlijke strijd tegen alle partijen van de bezittende klasse. Geen zwakheid, geen vertrouwen, geen toenadering ten opzichte van die partijen, welke manoeuvreeren met schoone beloften en die daarom de gevaarlijkste vijanden zijn, wijl ze de arbeiders van den rechten weg af kunnen lokken. Zij zijn het, die de Millerand's, de Briand's en de Viviani's in en zelfs aan 't hoofd van hunne regeringen brengen, om het kapitalisme te verdedigen tegen het socialisme.

Op eigen kracht alleen vertrouwd! De arbeiders vereenigd tot een groote scherp vijandige macht, gedreven door het bovenaangeduide socialistische inzicht, dat hen sterk maakt tegen alle verlokkingen en bedrog. Een macht die streeft naar steeds grooter kracht voor het socialisme en in dien strijd de bezittende klasse *afdwingt* de sociale hervormingen, die alleen waarde hebben als stappen naar dat socialisme.

't Eerst van alles **het Algemeen Kiesrecht** veroverd als machtsmiddel in dien strijd.

\*\*\*

Hoe staan nu de Nederlandsche arbeiders hier tegenover.

De waarheid is volgens ons deze: Zij zien nog heel weinig het socialisme als het doel van hun strijd.

De S. D. A. P., die in haar worsteling tegen het anarchisme met zijn afkeer van parlementarisme en de lapmiddelen van de sociale hervormingen, in 't andere uiterste is vervallen van overschatting van 't parlementarisme en de sociale hervormingen, heeft het socialisme niet aan de arbeiders weten te brengen en doet dit steeds minder (zie *Het Volk* in de laatste jaren, bijna totaal van propaganda voor het socialisme gespeend).

De arbeiders voeren hun strijd voornamelijk om de sociale hervormingen, als doel op zich zelf. De ontwikkeling van de vakbeweging, die zich vrijemaakt heeft van de anarchistische invloeden werkt sterk in die richting en geeft voor ons de beteekenis aan de stijging van de sociaaldemocratische stemmen vooral ook in de groote steden.

Zelfs een partij zonder socialistisch program kon in massa de arbeiders achter zich krijgen in een strijd enkel voor sociale hervormingen! Dat bewijst Engeland met zijn niet-socialistische Arbeiderspartij.

Onder leiding van de S. D. A. P., waarin na Deventer het Marxisme in vernederende gevangenschap wordt bespot en van alle kracht en invloed is beroofd, strijden de arbeiders voor sociale hervormingen, niet in scherp onverzoonlijken strijd maar vol verwachting op hulp van de bedrieglijke belovers uit het burgerlijke kamp.

Onze scherp socialistische propaganda naast de bittere teleurstellingen welke de arbeiders op het door de S. D. A. P. ingeslagen pad wachten, zullen hen op den rechte weg voor het Socialisme terugvoeren.

Daarom: Leve de S. D. P., de Sociaaldemocratische Partij.

G. St.

## Slapte.

Nu in de meeste bedrijven de crisis haar grootste scherpte verloren heeft, begint zij zich eerst recht voelbaar te maken onder de Leidsche metaalbewerkers. De Grofsmederij was zoo gelukkig voor den slechtsten tijd veel loopende bestellingen te hebben, nu raken die afgewerkt en nieuwe komen er nog niet voldoende in. Gevolg groote, voorloopig nog toenemende slapte.

Er worden tot dusver geen arbeiders ontslagen, de werkuren (en dus ook het loon) worden ingekort. Oppervlakkig beschouwd lijkt dat nogal braaf van de directie en toch — ze behartigt alleen haar eigen belang. De meeste ontslagenen zouden in Leiden geen werk kunnen vinden, zouden dus wegtrekken. Nu zijn in Leiden de loonen lager dan bijna overal elders, de directie zou dus, om haar arbeiders terug te krijgen, in den drukken tijd allicht de loonen moeten verhoogen.... Dan is 't immers wel zoo voordeelig de mannetjes maar zowat aan den gang te houden!

In elk geval de arbeiders zijn weer eens de dupe van de ellendige inrichting onzer maatschappij. Zullen zij nu meer de noodzakelijkheid voelen, te strijden voor een andere, betere samenleving? Honderdvijftig hunner zijn georganiseerd in de vakvereniging, strijden dus voor verbeteringen, een dozijn

misschien strijdt voor het socialisme. Zullen die honderdveertig anderen nu gaan begrijpen dat het met vakorganisatie alleen niet te doen is? Ze lijden schade, ze moeten zich tevreden stellen met een deel van hun toch al armzalige verdienste — en de vakvereniging kan hen niet helpen. Ligt dat aan de vakvereniging? Neen, natuurlijk niet: als er geen werk is, geen behoefte aan hun arbeid, dan kan de organisatie dat niet te voorschijn tooveren. Al waren alle arbeiders georganiseerd, dan zouden ze nog niets vermogen. Ja, dan zouden de loonen waarschijnlijk wat hooger zijn en de arbeiders zouden iets minder gebrek lijden bij vermindering van de uren, maar als ze nu driekwart van hun loon krijgen, zouden ze ook dan maar driekwart ontvangen.

Wat dan? Kan de S. D. P., de Sociaaldemokratische Partij helpen? Voor 't oogenblik niet. Maar de arbeiders moeten uit ervaringen als deze gaan begrijpen, dat een behoorlijk bestaan en bestaanszekerheid in deze maatschappij onbereikbaar zijn voor den arbeider. Strijd voor verbeteringen, goed! Maar stel u niet voor, dat ge veel meer bereikt, dan te voorkomen dat ge hard achteruitgaat! Er is voor u geen hoop dan in het socialisme. En uw eerste taak is dus daarvoor te strijden. Te strijden dus voor de bewustmaking van uw medearbeiders. Wel te streven naar hervormingen op politiek gebied, maar nooit de illusie te stijven alsof die hervormingen (met behulp nog wel van de bourgeoisie) gauw zullen komen of veel zullen beteekenen. Maar in de eerste plaats, in elken strijd, duidelijk laten uitkomen dat er is een klassenstrijd, dat het gaat tusschen proletariaat en bourgeoisie. Strijden daarom in de S. D. P.!

Gij voelt dit alles nog niet. Gij denkt er misschien over, inplaats van toe te treden tot de S. D. P., als zuinigheidsmaatregel voor uw vakbond te bedanken! Weerstaat die verleiding, alleen standvastige strijders komen verder. En smeedt het hongerzwaard, waarmee het kapitalisme u treft, om in wapenen tegen onze maatschappij. Dat wil zeggen: gebruikt uw vrijgekomen uren om kennis op te doen van het socialisme. V. S.

## De Waarheid.

In de *N. R. Ct.* lezen we het bericht van de zendeling Schut te Tifoe op het eiland Boeroe in Ned. Indië, overgenomen uit de Mededeelingen van het Zendelingen-Genootschap. Zie hier hoe de menschen van Waë-Eno, een dorp op dat eiland, over het Christendom redeneeren:

„Neen, wij worden geen Christen, want dan moet je veel werken, goeroe-woning (voor het gouvernement) zetten met school en kerk, je eigen huis netjes in orde houden en een gemeente-tuin aanleggen.” 't Is — zegt de heer Schut — van het standpunt dier gemakkelijk levende zwervers best te begrijpen.

Men ziet dus, wat het Christendom in de voorstelling dezer onbevooroordeelde inlanders is: Een middel om hun hier gemakkelijk, gelukkig leven af te nemen, en hen te laten werken.... in dienst van de uitbuitende Kompenie.

## Verwoesting der natuur.

Dikwijls ontmoet men in natuurwetenschappelijke tijdschriften aandoenlijke klachten over de toenemende verwoesting der natuur. Deze worden niet alleen beheerscht door het genoegen, dat ieder natuurvriend heeft in de bosschen. Er komen hierbij belangrijke materiele belangen, zelfs levensbelangen voor de menschheid in het geding.

Met het verdwijnen der bosschen en wouden zijn landen, die oudtijds als vruchtbare dichtbevolkte streken als korenschuren voor de groote steden beroemd waren, tot eenzame woestijnen geworden. Regen valt er zelden, maar wanneer er valt, zoo overmatig, dat de dunne laag teelaarde wegspoelt en dus schadelijk werkt. Wanneer het bosch op de bergen is uitgeroeid, drijven de door den zomerregen gevoede beeken groote steen- en zandmassa's naar beneden, die vriendelijke alpendalen vernielen, bosschen en dorpen verwoesten, welke bewoners er onschuldig aan zijn, „dat eigenbelang en onverstand in 't hooge deel van 't dal en brongebied het bosch vernield hebben.”

Eigenbelang en onverstand, verder dringen de schrijvers, die in sprekende woorden dien jammerlijken toestand schilderen, niet tot de oorzaken ervan door. Zegelooven wel, dat het voldoende is op de gevolgen te wijzen, om het „onverstand”, het verkeerde inzicht door beter inzicht te vervangen en zijn uitwerking op te heffen. Zij zien niet, dat het hier slechts om een onderdeel van een verschijnsel gaat, om een enkele van de vele verschijnselen van 't kapitalisme, de productiewijze, die de hoogste vorm van winstmakerij vertegenwoordigt.

Hoe is Frankrijk tot zoo'n woud-arm land geworden, at jaarlijks voor honderdmillioen francs aan hout uit

het buitenland moet laten komen, en nog veel meer uitgeven moet, om in de Alpen door aanplanting de ergste gevolgen der ontbossing weer goed te maken? Onder het oude regime waren er daar vele bosschen als staatsdomeinen. Maar de bourgeoisie, die in de Fransche revolutie aan 't roer kwam, zag in de staatsbosschen slechts een middel tot verwerving van rijkdom. Drie miljoen Hectaren bosch lieten de speculanten omhakken, om van hout goud te maken. Aan de toekomst dachten ze niet, slechts aan de oogenblikkelijke winst.

Voor het kapitalisme zijn alle natuurschatten niets dan goud. Hoe sneller ze worden uitgebuit, des te sterker vloeit de goudstroom. Het privaatzakelijk maakt, dat ieder zooveel mogelijk winst zoekt te maken, zonder een oogenblik aan het belang der gemeenschap, der menschheid te denken. Daarom is elk wild dier, dat een geldwaarde vertegenwoordigt, elke wildgroeiende plant, die winst oplevert, dadelijk het voorwerp van een uitroeingswedstrijd.

De olifanten in Afrika zijn door de systematische jacht op ivoor bijna verdwenen. Evenzoo staat het met de gummiboomen, die aan een roof ten offer vallen, waarbij ieder slechts boonen vernietigt, en geen nieuwe plant. Uit Siberië wordt bericht, dat de pelsdieren tengevolge der intensieve jacht steeds zeldzamer worden en de kostbaarste soorten wellicht spoedig geheel uitgestorven zullen zijn. In Canada worden reusachtige wouden verbrand, niet slechts door landverhuizers die den grond willen bebouwen, doch door «prospectors», die naar ertslagen zoeken en om een beter overzicht van het terrein te verkrijgen, de begroeide berghellingen in kale rotsen veranderen. In Nieuw-Guinea werd een opruiming onder de paradijsvogels gehouden, om de pronkzucht van een Amerikaansche milliarden dame te bevredigen. De mode, waanzin, die als een verspillingvorm van de meerwaarde tot het kapitalisme behoort heeft reeds tot een uitroeing van zeldzame dieren geleid; de zeevogels aan de Oost-Amerikaansche kust zijn slechts door streng ingrijpen van den staat voor dit noodlot bewaard gebleven. Deze voorbeelden, ze zijn te vermeerderen, zooveel men wil.

Zijn dan de planten en dieren er niet voor, om door de mensch voor zijn doeleinden gebruikt te worden. We zullen hier de vraag van het in stand houden der natuur, zooals ze zonder het ingrijpen der menschen zijn zou, geheel buiten bespreking laten. We weten, dat de menschen nu eenmaal heer der schepping zijn en den natuur tot hun doel volkomen wijzigen. Wij zijn voor ons leven geheel op de natuurkrachten en de natuurschatten aange-wezen, wij moeten ze gebruiken en verbruiken. Niet daarom gaat het hier, doch om de wijze waarop het kapitalisme ze gebruikt.

Een verstandige maatschappijorde zou de tot haar beschikking staande natuurschatten op zulk een manier gebruiken, dat niet meer verbruikt werd dan weer tegelijkertijd nieuw aangroeide, zoodat de maatschappij nooit armer werd en slechts rijker worden kon.

Een afgesloten bedrijf, dat een deel van het tot uitzaaiën bestemde koren verteert, wordt steeds armer, moet ten slotte bankroet slaan. Op zulk een wijze echter houdt het kapitalisme huis. Het denkt niet aan de toekomst, doch leeft slechts voor het oogenblik. Onder de tegenwoordige wijze van huishouden is de natuur niet dienstbaar aan de menschheid maar aan het kapitalisme; niet de behoefte der menschheid aan kleding, voeding en kultuur beheerscht de productie, doch de behoefte van het kapitaal aan winst, aan goud beheerscht de productie. De natuurschatten worden uitgebuit, als was de voorraad oneindig en onuitputtelijk. In de slechte gevolgen van het verwoesten der bosschen voor de landbouw, in de uitroeijing van nuttige dieren en planten treedt het niet oneindig zijn van den voorraad voor den dag als een bankroet van deze wijze van huishouden. Als een erkenning van dit bankroet is het slechts op te vatten, wanneer Roosevelt een internationale conferentie wil bijeenroepen, die den voorraad der nog voorhanden natuurschatten nagaan en maatregelen tegen verdere verspilling wil nemen.

Natuurlijk is dit plan zelf maar humbug. De staat kan wel veel doen, om de uitroeijing van zeldzame planten en dieren te verhinderen, doch de kapitalistische staat is een en al treurige vertegenwoordiger van de belangen der menschheid. Voor de werkelijke belangen van het kapitaal moet ze halt houden.

Het kapitalisme is een zinneloos huishoudingssysteem, dat haar daden niet regelen kan door het bewustzijn van haar gevolgen. Daarin alleen zit echter zijn verwoestend karakter niet. Ook in vroegere eeuwen hebben de menschen zinneloos er op los geleefd, zonder aan de toekomst der gansche menschheid te denken. Maar hun macht was gering; de natuur was te groot en geweldig dan dat zij met hun kleine zwakke hulpmiddelen niet den bij uitzondering schade daarin kon aanrichten. Het kapitalisme heeft daartegen de plaatselijke behoefte vervangen door die der wereld en geweldige technische hulpmiddelen tot uitbuiting der natuur in 't leven geroepen. Daarbij gaat het dan dadelijk om geweldige massa's die met kolossale vernietigingsmiddelen worden aangegegrepen en door machtige transportmiddelen weggevoerd.

De maatschappij onder het kapitalisme is te vergelijken met een met reuzenkrachten voorzien lichaam zonder verstand; terwijl het zijn kracht steeds geweldiger ontwikkelt, verwoest het tegelijk op zinneloze wijze de natuur, waarin en waardoor het leeft. Slechts het Socialisme dat aan dit machtige lichaam bewustzijn en handelen met overleg brengt, zal daarmee tegelijk de natuurverwoesting vervangen door een verstandige wijze van huishouden. A. P.

## Propagandistische verkiezingsactie.

De afd. Delft der S. D. A. P. bracht één harer raadscandidaten in herstemming, met 6 liberalen en 7 clericalen. Opdat de arbeiders goed zouden begrijpen, dat het gaat tegen de heele bourgeoisie, dat de strijd der sociaaldemokraten is een klassenstrijd, sloot de S. D. A. P. bij de herstemming een verbond met de liberalen, hielp hun zes kandidaten in den raad, waarvoor zij wederkeurig de hare gekozen kreeg... alsmede een uitkeering van (ik meen) 150 gulden! Toch strijdt de S. D. A. P. tegen de antithese, nietwaar? V. S.

## Revisionistische Geschiedschrijverij.

Eduard Bernstein heeft zijn te Amsterdam gehouden rede over „Revisionisme in de Sociaaldemokratie” gepubliceerd. Nieuws brengt die rede eigenlijk niet. Maar toch zijn er eenige passages in, die niet onweersproken mogen blijven, reeds niet om het vormen van een legende tegen te gaan. Bernstein schrijft:

„De Russische Revolutie maakte in de groote Russische industrie-centra Charkof, Kostof, Moskau, Petersburg, Warschau — vooral in Lodz, het Russische Manchester, de arbeiders een tijdlang tot de heerschende macht in de industrie. De heerschappij van den Czaar lag verpletterd; de heele autoriteit van beampten en politie was zoozeer ondermijnd, dat de politie tot de fabrikanten zei: Ziet zelf maar, hoe ge het met de arbeiders klaar speelt; wij kunnen u niet helpen! Er zijn in Lodz fabrieken met 7 à 8000 arbeiders. Met één slag waren de arbeiders hier zoo goed als de baas. De eigenaars vluchtten naar het buitenland en lieten de zaken aan prokuraatiedhouders en leiders van het bedrijf over. Eenigen van dezen werden doodgeschoten; zij moesten zich eenvoudig voegen naar de voorwaarden die de arbeiders stelden om hun leven zeker te zijn. Dat ging echter maar een betrekkelijk klein poosje zoo. Onder zulke omstandigheden komt er onvermijdelijk een moment, waarop de eigenaars van de fabrieken tot de arbeiders zeggen: „Voor mijn part kun je de fabriek houden; wij kunnen de zaken niet verder drijven, ons kan het dus niet meer schelen...” Als ik mij niet vergis, heeft Kautsky in zijn rede, die hij in Holland over den «Dag der Revolutie» heeft gehouden, de gedachte ontwikkeld, dat dit de vrijwillige Revolutie van de arbeiders zou zijn en dat de fabrikanten op de zoeven geschetste wijze zouden zeggen: „Goed dan, neemt gij de fabriek, maar laat ons met rust.” Zeker, dit is heel wel mogelijk, en ik geef toe, de onteigening zou op deze wijze heel gemakkelijk geschieden. De vraag is maar: Zullen of kunnen de arbeiders de fabrieken, die de Staat niet kan overnemen, van hundertwee overnemen en de zaken met succes verder drijven? En na alles, wat we tot dusverre daarvan hebben gezien, kunnen we wel niet anders dan tot de konklusie komen, dat de arbeiders de fabrieken noch willen noch kunnen overnemen. De zoo gemakkelijk onteigende fabrieken zouden in een Revolutie leege doppen blijken. In Rusland eindigde de heerschappij van de arbeiders overal ermede, dat het oogenblik kwam, dat omgekeerd de arbeiders tot de fabrikanten zeiden: „We zien in, dat gij weer de heeren zijt”, en zich hiermede in de eischen dezer heeren moeuen schikken. Die industriele diktatuur van de arbeiders was eenvoudig niet door te voeren. Het economische leven heeft zekere levenswetten, waarover de enkele wil van de menschen zich toch niet heen kan zetten.”

Waarvandaan zou Bernstein deze rooverhistories over de gebeurtenissen in de Lodzer fabriek toch halen? Dat geen woord waar is van deze voorstelling, weet elkeen die aan den revolutionairen strijd in Russisch-Polen heeft deelgenomen.

Het was zòd: Toen de storm der Revolutie losbarstte, braken in Lodz een aantal politieke demonstraties en stakingen uit, die hun hoogtepunt bereikten in de onvergetelijke algemeene werkstaking van 1905. De economische eischen van de arbeiders bleven daarbij zeer op den achtergrond. In 1906 kwamen deze eischen meer op den voorgrond; de arbeiders eischen hooger loon en korter arbeidstijd. Wie de verschrikkelijke arbeidsvoorwaarden van de Lodzer arbeiders kent, zal zich hierover niet verwonderen. Een feit is het, dat deze eischen nooit van dien aard waren, dat ze de rentabiliteit van de bedrijven onzeker maakten. De loonsverhoogen, die de arbeiders afdwongen, bedroegen in het algemeen nauwelijks meer dan 15 tot 20 procent. De arbeidstijd is (te Lodz) nergens ook maar tot acht uur verkort, maar de arbeiders waren bereid den negenurigen arbeidsdag voorloopig te aanvaarden. Steeds speelde de eisch van «behoorlijke behandeling» een groote rol, omdat de arbeiders juist bijzonder verbitterd waren om de brutaliteit en de ongerechtigheid van de leiders der fabrieken en van de meesterknechts, een bende immers, die in gekorrumpeerdheid met de Russische *Tsjinowniks* (beampten) best kan wedijveren.

Om deze eischen ging de strijd. Bizonder karakteristiek in dien strijd was de onbeschaamde trouweloosheid van de ondernemers. Vandaag willigden ze de eischen van de arbeiders in, om ze morgen, als ze dachten dat de politie weer de baas was te verbreken. Dat was het wat de arbeiders juist bovenmatig verbitterde. Desondanks — en dat dient vooral scherp in het oog gehouden — zijn moorden op fabrikanten en leiders van fabrieken in 1905 en 1906, dat wil zeggen zolang de arbeiders-organisaties nog aktie konden voeren en invloed hadden, **helemaal niet voorgekomen.** Hier en daar gebeurde het wel, dat de een of andere leider van een fabriek, die de teekenen der tijden niet verstond, en de arbeiders als een kudde vee behandelen bleef, of een van die kerels, die de arbeidsters dwongen, zich aan hen over te geven, op een kar gezet werd en naar den mestvaalt gereden werd, maar dat de arbeiders prokuraatiedhouders of leiders der bedrijven neerschoten, om hun voorwaarders door te zetten, dit is eenvoudig een verzinsel. Eerst toen de kontra-

revolutie haar schrikbewind begon, toen de Lodzer fabrikanten geld bij massa's er voor over hadden om in Lodz een heel leger van agents-provocateurs te onderhouden, toen de «Nationaal-demokraten» (zoo iets als onze vaderlandslievende Christelijke volkmenners bij de werkstaking in 1903) onderkruipers-brigades organiseerden en hun orgaan de leuze verkondigde, men moest de Socialisten als honden neerschieten, toen de directeuren en meesterknechts de socialistische arbeiders begonnen aan te brengen bij de politie, toen de arbeiders-organisaties onder de vreeselijke vervolgingen ineenstortten, en een doffe vertwijfeling over de mass's kwam, toen eerst kwam het tot de betreurenswaardige terroristische aanslagen, waarvan één fabrikant en één directeur te Lodz het offer werden.

Zeker ook van den kant van de leiders in den ekomischen strijd is men niet immer juist opgetreden.

Er waren ongeorganiseerde stakingen, waarvan niemand eigenlijk goed wist, waarom het ging. Maar dat kon natuurlijk niet anders, omdat de arbeiders zich eerst nu, in den brand van den revolutionairen strijd, de vrijheid van organisatie moesten veroveren, eerst nu vakverenigingen konden vormen, die natuurlijk niet van het eerste oogenblik af een straffe organisatie-vorm hadden en hun autoriteit konden doen gelden. In alle geval, er kan geen sprake van wezen, dat de arbeiders gedurende de Revolutie «tot de heerschende kracht in de industrie» werden.

Maar nog minder kan er sprake van zijn, dat de fabrikanten verklaarden: «Voor ons part kun je de fabriek houden.» Enkele van deze heeren, die wegens hun menschen-schennis bij de arbeiders persoonlijk zeer gehaat waren, knepen uit en borgen zich in het buitenland. Maar het viel niet één hunner in om zooals Bernstein beweert, te verklaren: «Wij kunnen de zaken niet meer drijven, ons kan het niet meer schelen.» Zij hadden daartoe ook niet de minste reden, want de groote Lodzer textiel-fabrieken gaven ook nog in 1905 en 1906 aanzienlijken winst. Als de winst geringer was dan in normale jaren, dan kwam dat slechts voor een deel door de verhoogde loonen; maar het was vooral de kisis die werkte.

De kisis was n.l. geenszins enkel het gevolg van den revolutionairen strijd. Veel belangrijker oorzaken waren — zooals zelfs de «nationaal-demokratische» afgevaardigde voor Lodz in de Doema erkend heeft — de financiële ineenstorting van het Czarenrijk, die een ondermijning van het krediet tengevolge had, en de drie op elkander volgende misoogsten in Rusland, die tot een stilstand in den omzet van textielwaren voerden.

In den winter van 1906/7 bereidde de fabrikanten zich op een beslissende slag voor; zij probeerden een nieuw konflikt met de arbeiders in de fabriek van Poznanski en dreigden de Lodzer arbeiders daarna met een algemeene uitsluiting. Deze kolossale strijd werd van Berlijn uit geleid, waar de fabrikanten met S. Poznanski aan het hoofd hun kwartier hadden opgeslagen. De arbeiders dolven het orderspit, ten eerste omdat het stilleggen van het bedrijf in dezen tijd van den ergsten stilstand in den omzet de groote fabrikanten zeer gelegen kwam, ten tweede omdat in Lodz het standrecht heerschte en elke hulp, al ware het ook het voeden van hongerende kinderen, werd onderdrukt, ten derde omdat de papen en de «patriotten» intusschen onderkruipers in het leven hadden geroepen, die de arbeiders in den rug vielen.

Derhalve: de ekonomische strijd, die zich in de revolutiejaren in Lodz afspeelde, was de strijd van eene bovenmate onderdrukte en uitgebuite arbeidersklasse voor het vereenigingsrecht en voor een verbetering der arbeidsvoorwaarden. De arbeiders waren nooit de «heerschende kracht in de industrie» en verbeeldden zich ook nooit het te zijn. Het is de fabrikanten nooit ingevallen te zeggen: «Houdt jelui maar de fabrieken». De arbeiders hebben zich tot dusverre evenmin «rustig geschikt», maar ze verdedigen ook thans nog met alle energie de in de revolutiejaren veroverde koncessies.

Als Bernstein het noodig vindt, feiten uit de arbeiders-beweging in operettenstijl te behandelen, dan zou hij beter doen. andere stof te kiezen. De geschiedenis van den strijd en het martelaarschap van het Lodzer proletariaat is daartoe werkelijk niet geschikt.

Intusschen — waartoe verhaalt Bernstein deze roovers-geschiedenissen? Om Kautsky te weerleggen? Dan is het inderdaad een grotesk misverstand. Kautsky houdt in zijn rede («De Dag na de sociale Revolutie») beschouwingen over den toestand, die zich zou voordoen, wanneer het proletariaat ten gevolge van een revolutionaire ommekeer beslissende invloed krijgt in den Staat. Hij is van meening, dat het dan de eerste taak van de arbeiders zou zijn, de arbeiders tegen de gevolgen van de werkeloosheid te beschermen; dat zou dan ten gevolge hebben, dat «de ondernemers bij ieder konflikt met de arbeiders aan het kortste eind zouden trekken en gedwongen worden, toe te geven.» Tengevolge daarvan zouden de kapitalisten dan blijde zijn, als hun bedrijven door Staat of Gemeente overgenomen werden. «Politieke heerschappij van het proletariaat en voortzetting van de kapitalistische produktiewijze zijn onverenigbaar» — dat is het, wat Kautsky wil bewijzen. Maar hoe stond het in Lodz? De arbeiders veroverden zekere koncessies op de ondernemers, toen de politieke macht van het Czarisme, die de onbeperkte uitbuiting eischte, ondermijnd was. Ze boetten het grootste deel van het veroverde weer in, toen in Lodz de handlangers van den Czaar weer de overhand kregen en de werkeloosheid, die tengevolge van de kisis woedde, de weerstand van de arbeiders brak. Daar de arbeiders in Rusland nooit, ook niet één dag, de heerschappij in den Staat uitoefenden en slechts bij absolute verdraaiing van de

feiten van een «industriële diktatuur van de arbeiders» kan worden gesproken, is de heele redeneering van Bernstein ernaast.

Zonderling is echter één ding: in zijn «Grondslagen der Sociaaldemokratie» beweerde Bernstein, dat de Sociaaldemokratie naar de verre verte was verschoven, omdat de konzentratie geen voortgang had en de socialiseering der kleine bedrijven een onding is. Thans beweert hij, wereldindustrieën kunnen niet door de Staat geëxploiteerd worden. En het laatste woord zijner wijsheid luidt: De particuliere ondernemers zijn onvervangbaar! Als dat zoo was, dan zouden we eigenlijk het Socialisme wel aan den spijker kunnen hangen. Tot ons geluk zijn echter de bewijzen van Bernstein, tegen het Socialisme, gelijk het voorbeeld van zijn schets omtrent de gebeurtenissen in Lodz nu weer bewijst, pogingen met ondeugdelijke middelen.

(Die Neue Zeit.)

J. KARSKI.

## Praatjesmakers.

Voordat de arbeidersklasse *bewust* begon op te dringen zag reeds de bourgeoisie het gevaar dat daarin voor haar zou liggen. Steeds is zij er dan ook op uit geweest, om de bewustwording der arbeidersklasse tegen te houden en te vertroebelen met alle haar ten dienste staande middelen. Julianafeesten, verkleerikalisering van de volkschool behooren tot de meer grovere, het aan de arbeiders laten zien dat ook een deel der bourgeoisie zich met arbeidersbehoefte en ellende „in ernst” bezighoudt, dat ook zij veel toestanden «bedenklijk» vindt, dat zijn de meer fijne maar des te zekerder werkende middelen. Want de bourgeoisie in z'n geheel vindt alleen die toestanden «bedenklijk» waardoor een of ander gedeelte van haar winstmaking in gevaar zou komen; en in werkelijkheid, is zij dan ook alleenegeneigd die hervormingen tot stand te brengen die aan haar winstmakerij ten goede komen. Het is een levenskwestie voor de bourgeoisie, dat dit niet aan de arbeiders duidelijk wordt; zij *moet* dit trachten te vervagen. Nu z.g. democraten, liberalen en clericalen werken met alle macht, en nog steeds lukt het hen de nog onbewuste arbeiders achter zich aan te krijgen. En niet alléén de onbewusten maar velen uit het georganiseerde proletariaat worden nog door dezen schijn bedrogen. Want het kan niet genoeg gezegd worden, geen enkel deel der bourgeoisie wil hervormingen *voor het proletariaat*. Hervormingen *voor de arbeiders* komen slechts wanneer de arbeidersklasse door groote machtsvorming en strijd, zoowel op politiek gebied als in de vakbeweging, ze veroverd en *wet* te behouden.

In staatscommissie's voor dit of dat, op congressen enz., heeft de bourgeoisie tegenwoordig gelegenheid te over om deze zaken te verdoezelen, om zich zonder gevaar voor uitvoering «hervormingsgezind» voor te doen. De z.g. democratische bourgeoisie vindt daar volop materiaal om de arbeiders naar zich toe te lokken. Het is daarom voor ons soms van belang op te merken wat de heeren op die congressen babbelen, natuurlijk niet om ons door het spelletje der heeren temperaars te laten vangen, doch juist om aan de arbeiders te leeren, schijn en wezen te onderscheiden.

In den afgelopen maand is er bv. voor een aantal burgerlijke geleerden en «staatslieden» weer ruimschoots gelegenheid geweest om wat frazes los te laten. Zoo hebben te Bern op het Intern. Congres voor Sociologie een aantal Europeesche «beroemdheden» op dat gebied, eenige dagen over «de solidariteit» gekeuveld. Zeer «wetenschappelijk.» Vrij van het «overwonnen» historisch materialisch «dogma». Geen wonder dat de fransche revisionist Fournière er zich blijkbaar op z'n plaats voelde en meekeuvelde (over een soort «organische» solidariteit). Met een weinig marxistisch inzicht had hij anders met die burgerlijke «geleerden» makkelijk spel gehad. Hoe had hij niet de praatjes van prof. Ch. Gide kunnen honen, die o.a. betoogde dat er in Frankrijk weinig solidariteit is... omdat de socialisten met hun klassenstrijd verdeeldheid zaaien! Fournière ging echter ernstig op deze nonsens in en inplaats van tenminste in een breed betoog aan te toonen dat o.a. een der hoofdoorzaken van de geringere eensgezindheid der fransche arbeiders tot op heden, het nog niet overheerschen der grootindustrie is, gaf hij eenige frazes over het anarchisme ten beste.

Ook hier verloochende het revisionisme dus z'n innige verwantschap met de burgerlijke denkwijze niet.

V. RM.

## Uit het Buitenland.

*Spanje.* Volgens de mededeelingen der groote pers is in Spanje de „rust” hersteld. Zeker is het, dat het dezen keer nog niet tot een revolutionaire beweging tegen de regeering te Madrid schijnt te zijn gekomen. Maar daarom verdienen de gebeurtenissen in Spanje niet minder onze volle aandacht, ook omdat ze niet alleen een nationale beteekenis hebben, d.w.z. Spanje alleen betreffen, maar wel degelijk van internationaal belang zijn. Spanje is het land, waaraan men de verderfelijheid der koloniale expansie voor een volk het duidelijkste wellicht van alle landen van Europa kan demonstereeren. De nieuwere geschiedenis van Spanje kan verdeeld worden in drie groote tijdvakken. Nadat het land

in de 8e eeuw door de Arabieren was veroverd onder wie het een hoogen trap van bloei en beschaving bereikte, werd het langzamerhand in den loop der middeleeuwen door de half-barbaarsche Christelijke ridders op den Islâm heroverd. In de 15e eeuw was die herovering voltooid en was Spanje weer een geheel katholiek land. Toen beleefde het gedurende een korte periode opnieuw een tijdvak van grooten voorspoed; landbouw en nijverheid maakte het de meest beschaafde Christelijke mogendheid van dien tijd, hoewel de fanatieke aard van het katholicisme door de uitdrijving van duizenden Mohammedaansche landbouwers reeds toen groote schade aan de welvaart toebreacht. Op het eind der 15e eeuw begint voor Spanje het tijdvak der koloniale expansie; zijn avonturiers en zijn soldaten veroveren in korten tijd een nieuwe wereld, waar de zon nooit ondergaat, en de schatten der wereld stroomden Spanje binnen. Tegelijkertijd begint ook de ekonomische achteruitgang van het moederland zelf, van Spanje. Niet-tegenstaande de schatten van Amerika het Rijk binnen stroomden daalt het in het verloop van nog geen eeuw, van het begin tot het einde der 16e eeuw, van ekonomischen bloei tot armoede en verwaarloozing op elk gebied. De landbouw, de nijverheid, de mijnbouw, de handel, waarvoor Spanje door zijn natuurlijke hulpbronnen de schoonste gelegenheid biedt, werden verwaarloosd. In de 18e eeuw is Spanje door het bezit van zijn onmetelijk koloniaal Rijk tot een van de meest verwaarloosde en achterlijke landen gedaald. Deze periode van de koloniale exploitaties gepaard met armoede en verwaarloozing in het moederland, blijft bestaan ook nadat Spanje in het begin der 19e eeuw het grootste deel van zijn koloniën had verloren door dat deze zich onafhankelijk verklaarden. Want tot het jaar 1898 behield het er nog eenige, Cuba, Puerto Rico en de Philippijnen en het wist deze zoodanig uit te zuigen, dat het gemis van de overige minder werd gevoeld. Ook nadat in 1876 aan de periode van burgeroorlogen, die in de 19e eeuw het gevolg waren geweest van den strijd tusschen de generaals, de geestelijken en de politiciers in Madrid om de macht, een eind was gekomen door een compromis, waarbij een soort van constitutioneel koningschap werd ingevoerd, bleef Spanje teren op zyn koloniën. De spinners, manufacturiers en industrieelen van Catalonië (met de hoofdstad Barcelona); de schoenfabrikanten der Balearen; de importeurs en handelaars van la Coruna en le Ferrol; de zeelieden, vischhandelaars en haringkoopters van Cadix, Sevilla en Santander; de tuiniers van Valencia en de wijnbouwers van Andalusië, kortom heel het land behalve Bilbao, Huelva en Malaga, behaalden met de koloniën hun grootste winst. Maar... zij werkten ook uitsluitend voor die afgesloten markt en bleven daardoor achterlijk en klein.

Een nieuw tijdvak brak voor het Spaansche volk aan in 1898, toen het Cuba en de Philippijnen verloor in den oorlog met de Vereenigde Staten. Die oorlog had voor Spanje de gunstigste gevolgen. Het was, alsof eensklaps aan de Spaansche industrie, aan mijnbouw en landbouw boeien waren ontnomen, die de eeuwenlange exploitatie der koloniën hun had aangelegd. Met de enorme energie, waarover het Spaansche volk beschikt, een volk, dat tot de meest bevoorrechte van Europa behoort wat aanleg en eigenschappen betreft, legde het zich toe op de verschillende takken van bedrijf, die tot dien tijd hadden gekwijnend. Maar... de Spanjaarden stieten bij die poging om zich omhoog te werken uit de eeuwenlange degradatie op een verschrikkelijk beletsel. Dat was de ellendige, corrupte en onbekwame regeering te Madrid, een klik van generaals, priesters en beroeps-politiekers, die Spanje exploiteerden zonder het land eenige diensten te bewijzen. De middelen van verkeer werden er verwaarloosd, onzinnige privileges belemmerden den bloei van mijnbouw en industrie; het land gaat gebukt onder een ontzaglijke staatsschuld. In die omstandigheden begon er in de industrie- en handelsplaatsen van Spanje, die alle aan den rand van het schiereiland liggen, terwijl Madrid ver van de kusten, te midden van een schraalbevolkte en woestijnachtige vlakte ligt, een groote beweging tegen de regeering, welke het land regeert, zonder het te dienen of te vertegenwoordigen. De bourgeoisie, door haar organen, de kamers van koophandel, protesteerde steeds luider en de separatistische neigingen, de neigingen om zich los te maken van Madrid, wanneer dit niet hooren wil, of in ieder geval zelfbestuur te verkrijgen, nam in alle ekonomisch zelfontwikkelende deelen van Spanje toe, maar vooral in Catalonië, dat verreweg het meest gevorderd is in kapitalistische ontwikkeling en dat bovendien van ouds in een totaal van het overige Spanje

verscheiden ontwikkeling op 't gebied der beschaving heeft doorlopen. Maar de politiciers, de generaals en de Jezuïeten in Madrid dachten er niet aan, aan de eischen van 't Spaansche volk gehoor te geven. Ze hadden steeds door de koloniën zich vetgemest, vooral de generaals, die de machtigsten zijn met de papen; zij hadden in die koloniën naar hartelust hun neigingen kunnen botvieren, hadden er gevochten, gemoord, gebrand, gemarteld en geplunderd, — men denke aan beuls als de generaal Weyler. En zij zonnen op een ander plannetje. Spanje bezat reeds eeuwen eenige punten op de kust van Marocco, punten, die het altijd slechts ternauwernood tegen de ontembare Berbers of Kabylen heeft weten te verdedigen, volkomen waardelooze rotsen. De regeering te Madrid echter bouwde; in verband met de Maroccaansche crisis, de rivaliteit van Frankrijk en Engeland eerst, van Frankrijk en Duitschland daarna, op die presidio's de hoop van een mogelijke nieuwe verovering in Marocco, van de mogelijkheid om daar het oude krijgs- en plunderbedrijf voort te zetten. In 1905 sloten zij eindelijk met Frankrijk een accoord, dat gedeeltelijk geheim is gehouden, maar waarvan de inhoud was, dat Frankrijk aan Spanje de gelegenheid zou openstellen om in Marocco deel te krijgen aan den buit, dien het Fransche kapitaal er hoopte binnen te halen. M. a. w.: Spanje, dat zelf gebrek heeft aan kapitaal voor zijn eigen industrie, dat gebukt gaat onder een ontzaglijken schuldenlast, dat geen geld heeft voor de hoogst noodige publieke werken, zou op buit en roof mogen uitgaan in Marocco, ten einde de generaals en de politiciers in Madrid in staat te stellen, zich opnieuw eer, roem en duiten te verschaffen. Dit accoord heeft geleid tot de botsing met de Kabylen op het Rif, waar de Spaansche proletariërs, die hun bloed moeten geven voor de generaals, de Jezuïeten en de advocaten, bij honderden zijn geslacht.

In het licht van een en ander zal het duidelijk zijn, dat het Spaansche volk, niet alleen de proletariërs, maar ook de bourgeoisie, tegen dit nieuwe avontuur der Madrileensche schurken in verzet is gekomen. Het verzet is het heftigst geweest in Catalonië, in Barcelona en omstreken, dat het meest van de Madrileensche tyrannie heeft te lijden. Reeds in 1902 was er in Catalonië een algemeene werkstaking, zooals er nu weer een is geweest. Maar ongelukkig bestaat er een tegenstelling van belangen, niet alleen natuurlijk tusschen de bourgeoisie en de arbeiders in de werkende deelen van Spanje, want die tegenstelling zou niet hoeven te beletten, dat beiden zich aaneensloten teneinde Spanje een betere regeering te verschaffen, maar ook tusschen de belangen van de grootste en meest revolutionnaire Spaansche stad, namelijk Barcelona, en het overige kapitalistische Spanje, vooral de wijnstreken. De Catalaansche industrie streeft namelijk naar sterke protectie — zij is voornamelijk textiel-industrie; de wijnbouw en de tuinbouw hebben behoefte aan vrijhandel. En deze twee dingen: de natuurlijk steeds wassende tegenstelling tusschen bourgeoisie en proletariërs en de tegenstelling tusschen Catalonië en het overige Spanje zijn het, die elke gemeenschappelijke actie tegen de Madrileensche bende zeer moeten bemoeilijken. Daarbij komt nog, dat het Spaansche volk door de eeuwenlange overheersing der Jezuïeten zeer achterlijk is op het gebied van de volkswikkeling, wat aan den eenen kant de onbepaalde heerschappij der papen en aan den anderen kant de revolutionnaire frasen der anarchisten en de zinledige frasen der republikeinen gemakkelijker ingang doet vinden. Dit alles neemt niet weg, dat de geweldige beroering; die Spanje in de afgelopen dagen weer heeft doorleefd, de algemeene werkstaking in Barcelona en omstreken, het uitrooken van een aantal papennesten, de betoogingen in alle industrie-centra en zelfs in de parasitische hoofdstad, de bende in Madrid geleerd zal hebben, dat het toch niet meer zoo gemakkelijk gaat het Spaansche volk mee te sleepen op den weg der koloniale uitbreiding en daarmee van rampen, ellende en verarming.

En ons leeren deze gebeurtenissen opnieuw: ten eerste, dat het internationale kapitaal internationaal de volken tracht te drijven naar koloniale expansie met al de verschrikkelijke gevolgen daarvan voor volkswelvaart en verheffing; ten tweede ook dat het een geluk voor een volk is wanneer het geen koloniën bezit, of die bezittende, wanneer het ze verliest.

\*\*\*

**Zweden.** De algemeene werkstaking is in het grootste der drie Skandinavische Rijken uitgebroken tengevolge van de lichtzinnigheid en domheid der Zweedsche bourgeoisie. De bourgeoisie is in Zweden, dat tot het midden der 19e eeuw een volkomen fedoal

land was, nog zeer jong evenals de industrie en de klasse der proletariërs. Maar behalve jong schijnt zij ook nog in de hoogste mate dom en onbekwaam te zijn en meent zij door brutaliteit tegenover de arbeiders te kunnen bereiken, wat zij door bekwaamheid niet vermag. De Zweedsche arbeiders daarentegen goed ontwikkeld en goed georganiseerd, doen voor geen andere arbeidsklasse onder. En zoo hebben zij op de brutaliteit hunner ondernemers, die loonsverlaging wilden doorzetten nu de crisis toch reeds een massa ellende over de arbeidersklasse had gebracht, en op de uitsluiting van duizenden hunner makers, geantwoord met de algemeene werkstaking. De worstelingen ook op economische gebied nemen steeds grooter omvang en reusachtiger afmetingen aan.

v. R.

## Droevige gevolgen.

De Fransche burgerlijke Republiek, die in 1871 door den dood van 30000 Parijsche arbeiders en het ontzettend lijden van 100000 niet gedooide maar gemartelde slachtoffers was gered, onthulde zich in den loop der jaren als het regime, dat bij uitnemendheid de belangen van alle bezitters behartigde, evengoed, ja beter wellicht dan het Koningschap en het Keizerrijk hadden gedaan. Toen bleek, dat er in die Republiek, door Engels een Keizerrijk zonder keizer genoemd, inderdaad niets veranderd was dan een woord, het opschrift boven de gevangenissen en andere openbare gebouwen, maar een woord, dat bovendien beter dan welk monarchaal of keizerlijk devies ook, in staat was de groote massa des volks te misleiden omtrent den inhoud dien het bedekte. Toen achtte de Paus en een deel der katholieken, die eerst de Republiek hadden bestreden en de monarchie waren blijven propageeren, den tijd gekomen zich aan de onvruchtbare oppositie, die zij tot dat oogenblik hadden gevoerd, te onttrekken en zich openlijk bij de Republiek aan te sluiten, om deel te krijgen aan de macht, en in de Republiek zoo mogelijk de macht te veroveren.

Zij zeiden, met de Republiek „verzoend” te zijn, te hebben ingezien, dat hun bezwaren tegen den republikeinschen regeeringvorm op geen redelijken grond berustten; zij sloten zich bij de machthebbers, die zij jaren lang fel hadden bestreden als gevaren voor Frankrijk, den godsdienst, en de hoogste goederen der natie aan. Men noemde hen en zij noemden zich „ralliés”, geralliëerden, zij, die zich verzoend hadden met het monster, dat zij voor dien tijd hadden gehaat. En sinds dien is de staande term voor allen, die zich, om de macht te veroveren, die zij in openlijken strijd niet, konden verwerven, bij beginselen aansluiten die zij tot dien tijd verfoeiden en bekampten, in Frankrijk, „rallié”.

Sedert het laatste, uitvoerige stuk van F. v. d. Goes in het Weekblad van 23 Juli en 30 Juli, onder den titel: Droevig Gevolg geschreven, kunnen en moeten wij helaas in ons land van een „geralliëerd” Marxisme spreken, van een Marxisme, dat terwille van de macht en in de hoop op die wijze sneller tot zijn doel te geraken, zijn beginsel, waarvoor het jaren lang heeft gestreden, in den steek laat.

En, tweede droevig gevolg van deze beginselverloochening, een „geralliëerd” Marxisme, dat zich als wapen en stormram laat gebruiken tegen hetzelfde beginsel, dat het steeds had voorgestaan.

\*\*\*

Maar bij deze droevige gevolgen van één verkeerde daad, één prijsgeven van het beginsel, is het niet gebleven. Het prijsgeven van dit beginsel namelijk, dat in een arbeiderspartij de democratie, vóór Deventer aangegrepen en beleedigd, te Deventer voor goed vermoord, niet maar een schoon ingrediënt doch een noodzakelijk levensbeginsel is, dat, indien men het aantast, de Partij zelve buiten de gemeenschap der arbeidersbeweging plaatst, voor welke de democratie het middel is om te komen tot het socialisme.

En ander, voor ons, voor schrijver dezes, die in den schrijver van het artikel „Droevig gevolg” den man blijft eeren, door wien hij in de socialistische gedachtenwereld is ingevoerd en die den schrijver steeds kende als den strijder zonder smet of blaam, droevig gevolg is, te moeten aanschouwen, hoe F. v. d. Goes door die èene politieke misstap, nu tot een wijze van bestrijding van het Marxisme is gekomen, die als de eene druppel op de andere gelijk op de bestrijding door de revisionisten, welke bestrijding hij zoo scherp heeft geteekend in de brochure „Verkeerde Partijleiding” vooral.

\*\*\*

„Zijn gezindheid kan iemand betrekkelijk willekeurig bepalen, maar niet zijn gedragslijn. Hoe hij wil denken, anders gezegd, hangt af van hem zelf; hoe hij zal doen, grootendeels van de omstandigheden.”

Met deze woorden begint Van der Goes het tweede gedeelte van zijn artikel, waarin hij het betoog tracht te leveren, dat de leiders der S. D. P., door hun eigen daden, in omstandigheden zijn geplaatst, waarin zij nog wel als goede socialistischen kunnen denken, maar niet meer als goede socialistischen kunnen handelen. Wij constateeren hier een staaltje van het gebrek aan inzicht, dat V. d. Goes (en anderen) er toe heeft gebracht om de schending der democratie vóór en te Deventer te aanvaarden ter wille van een zogenaamd hooger belang der arbeidersbeweging, die hij vereenzelvigd met de S. D. A. P.

Het is namelijk niet waar, dat iemand zijn gezindheid, ook maar zelfs betrekkelijk, willekeurig zou kunnen bepalen, aangenomen natuurlijk, dat de gezindheid ook werkelijk de gezindheid is, m. a. w. dat geen andere gezindheid wordt uitgesproken dan werkelijk aanwezig is.

•De gezindheid, d. i. in ons geval het geheel van tactische en politieke overwegingen, die onze gedragslijn bepalen, wordt niet „betrekkelijk willekeurig” bepaald, maar wordt zeer beslist bepaald door onze geheele politieke en wetenschappelijke wording tot het oogenblik, waarop wij voor de beslissing komen te staan. De gedragslijn, gevolg van de gezindheid, is zoomin willekeurig te bepalen als welke van onze handelingen ook, en de gezindheid is het evenmin.

Hier in dit zinnetje en in de opvattingen, die er mee samenhangen, treffen wij dan ook de kern aan van de intellectueele „fout” die V. d. Goes er toe gebracht heeft, de S. D. A. P. te vereenzelvigen met de arbeidersbeweging, daardoor de schending der democratie over zijn kant te laten gaan en zoo te vervallen tot de droevige fouten, waarvan zijn laatste artikel een symptoom is.

Van der Goes vereenzelvigd vóór en na Deventer de arbeidersbeweging met de S. D. A. P., niettegenstaande voor en na Deventer in *De Tribune* en elders uit den treure is aangetoond, dat men daartoe het recht niet heeft. Hij vergeet, dat de S. D. A. P. ten eerste er niet in geslaagd is, de anarchistischgezinde arbeiders ook maar eenigermate te verzoenen of nader tot zich te trekken, en dat de pogingen daartoe in 1903 aangewend, niet zijn voortgezet door het toenemende overwicht van de revisionistische leiding, die hijzelf heeft gekwalificeerd als „Verkeerde Partijleiding”. Hij vergeet, dat de S. D. A. P., gelijk *De Tribune* uitvoerig en herhaalde malen op wetenschappelijke gronden heeft betoogd, de antithese, die de Nederlandsche arbeidersbeweging vooral verzwakt en verdeelt, door haar geheele politieke optreden sinds 1901 in de practijk niet heeft afbreuk gedaan, maar bekrachtigd en versterkt.

v. R.

(Wordt vervolgd.)

## Van de Afdelingen.

**Uit Leiden.** Voor de raadsverkiezing hield de afd. een Wijkvergadering met De Visser als spreker, die uitnemend slaagde. De kermisweek was oorzaak, dat van huisbezoek weinig kon komen.

**Groningen.** In de h. h. verg. van j. l. Maandag werd breedvoerig besproken, wat we moesten doen ten opzichte van *«De Volksstrijd»* en S. D. A. P. die de aardigheid had, een manifest onzerzijds verspreid, te bestrijden met de meest mogelijke laster en persoonlijke verdachtmaking, en ten slotte een korte weerlegging als ingezonden stuk door een onzer gezonden, te weigeren. Voorstellen hieromtrent gedaan, konden om financiële redenen, niet worden aangenomen. Maar dit kunnen we de heeren wel zeggen, we zullen u zoolang credit geven, tot de tijd daar is, om de rekening te vereffenen. Tot zoolang blijven ze in 't krijt. Verder werd besloten de straatcolportage met *Tribune* en brochures ter hand te nemen, wat a. s. Zondagochtend verder zal worden geregeld. Ten slotte hield de voorzitter een inleiding over onze verhouding tot de S. D. A. P., waarna door eenige leden een discussie volgde, die om het late uur zal worden voortgezet, op een volgende verg. Eenige nieuwe leden werden aangenomen, waardoor we stegen tot 22, die op een enkele uitzondering na, steeds allen de vergadering bezoeken. Vrienden, dat moet zoo blijven!

F. L.

## Steunpenning.

**Bussum,** 5 Augs. Herstemming Bussum. B. V. Leiden f 1.50; P. W. A'dam f 5; Afdg. den Haag f 3.95; Afdg. Rot'dam restant f 0.70; Vorige verantwoording f 23.05. Totaal tot heden f 34.20.